

Nedeleg

P'arriv Nedeleg n'hellan ket parrat a dreiñ ma soñjoù davet an amzer baseet. Kement-se ne dalv ket e vinnan meuliñ an amzer gozh evit dismegansiñ gwelloc'h an hini a-vremañ. Nann, nann ! met petra 'faot deoc'h ? Me 'gred e vir pep unan ac'hanomp, kehet ha ma vev, ur soñj kuñv ag un darvoud, ag ur prof bennak er c'has, p'arriv ar gouel, da Nedeleg e vugaleaj.

Evidon-me e vezan bepret kaset da benn kentañ-tout ar blezadoù 1950, d'un amzer ma ne oa ket c'hoazh àr ar maezoù dre-mañ na tredan, na dour, na gaz 'barzh an tier ! Ag an aezamantoù a vez bremañ partout ne oa ket seblant ebet c'hoazh.... Penaos ?... Ha dienez hor boa dezhe ? Tamm ebet, peogwir ne ouiemp ket mEMP petra 'oa ober gete. Setu e vevemp just èl ma vevomp bremañ, un deiz é kas an arall a-hed ar blez. Ha Nedeleg en afer-se ? eme-c'hwi. Na rit ket bil ! Eh on ec'h arriv get ma c'haoz.

Profigoù, an aval orañj, ar Mabig Jesus e sukr,... Ya, sur a-walc'h ! a gement-se n'on ket bet forc'het muioc'h evit ar vugale arall. Met ned eo ket int eo a vag ar soñj dousañ am eus miret a c'houelioù Nedeleg kentañ ma bugaleaj. Nann ! Pa zistroon ennon e welan ma zad-kozh hag un oaledad tan.

An oaled - ne lâran ket ar chemical rak ned eo ket ar memp tra tamm ebet ! – an oaled enta a veze tachenn miret ar gwraez ; ar merc'hed eo a rene àr ar c'horn-se ag an ti lec'h ma veze poazhet, darevet, frintet, bervet, krazet, mitonet kement kaoteriad, kement paelonad, kement kastolennad boued a veze alejet d'an tiad. An oaled a oa ar gegin, hag ar gegin a oa an oaled ! Setu e veze àr un dro meur a dan àr an oaled-se, ha meur a drebez àr an tan ivez, forset-mat; ken just èl ma vez bremañ get plakennoù tredan pe taniou ar gazinier. Ne veze ket, kenkoulz eo er lâret, james a dan bras àr an oaled ; peotramant neuze da noz d'en em dommiñ kent monet da gousket, peotramant c'hoazh da sec'hiñ an dilhad goude ur barrad glav.

Deiz kent Nedeleg avat e veze chenchamant. Ret eo lâret ne veze ket koan ebet. Afe ! koan gwirion ebet atav dre ma ne veze ket soubenn. Rak soubenn a veze bemdez da goan, ha ken nemet soubenn, hañv-goañv. D'an deiz-se enta ne veze ket keginet àr an oaled goude merenn hag e teue ma zad-kozh Juluan da vout mestr an oaled. Mestr d'ober petra ? Da gempen tan Nedeleg !

D'enderv e yae mamm d'ar vourc'h, da foar Nedeleg hag e tegase geti traoù mat da zebriñ : bara-mel, bara d'ar laezh, brioch hag ur sort bara-gwinnizh na veze poazhet ken nemet an deiz-se, gwennoc'h ar mirvig ha melenoc'h ar c'hreun ; bara poazhet àr rond, èl ur gurunenn, ha nepas àr hir èl ar varaenn. Kentañ seblant Nedeleg a oa ar c'hurunennoù-se. En em welet a ran c'hoazh é vonet betek lein Park-an-Derv d'he diambroug; diskrog a rae an div pe deir kurunenn daet geti a-istribilh doc'h gidon he belo ha lakaet e vezent doc'h mam brec'h, din d'o degas betek ar gêr. Gete ec'h arrive Nedeleg 'barzh an ti !

Da goulz Nedeleg ne veze ket mui debret merenn-
enderv a-c'houde gwerso. Du-mañ neoazh e veze graet
kafe fresk an deiz-se, tro peder eur, ha debret peb unan e
vriochenn. Goude e yae an dud d'ober àr-dro al loened
hag e kroge ma zad-kozh Juluan a-zevri-kaer get e labour.
Distlabet e oa bet an oaled d'ar maouezed goude bout
graet ar c'hafe, diskennet ar poferioù hag an trebeziou
bras en toull-keuneud. Chom a rae dezhañ da skarzhiñ
razh al ludu, da skubat, da naetaat èl ma faot da zegemer
an tan nevez.

Ur wezh graet kement-se e yae d'ar c'harrdi da glazh
an etev Nedeleg, un tous derv d'el liesañ, douar doc'htañ
c'hoazh a-wezhoù. Ur pezh tamm koad ! Un tamm koad na
oa ket bet a faotañ dezhañ, leun a skoulmoù, kignet d'ar
vouchal, damzigoret d'ar yenoù. En ur ger : un tamm koad
«royal», unan kalet, an hini en doa graet goap doc'h
ampartiz ar faoutour kozh ha gounidet, èl-se, an enor da
vout dibabet da etev Nedeleg.

Ur wezh savet an etev àr an oaled - hag a-
wezhoù e tae ma zad da reiñ an dorn ken ponner ma oa –
ha harpet doc'h ar vur e veze komañset sevel an tan : un
dornad plouz, un dornad del sapin, lann pe benal sec'h,
brinsad en o-sav ha, tro-ha-tro, tammoù teñv, treujad
faoutet. Un dra paket, me lâar deoc'h !

Get an dra-se e oa daet an noz dija sur a-walc'h.
Ne oa 'barzh an ti ken nemet an amsklerder taolet get al
lamp petrol pozet àr an daol, èl ul lutig kollet e-kreiz an
deñvalijenn. Hag e chomemp eno hon daou 'barzh korn an
oaled yen, ar voereb Mari ampechet en he c'herzhed ha
me. Hon daou e chomemp eno da... c'hortoz an eur.

Aet e oa ma zad-kozh d'ober e droiad, da welet ma oa bet roet o boued d'ar c'hezeg, ma oa avañset ar merc'hed get goueriñ ar saout. Pa gave getañ e oa daet an amzer e tistroe d'an ti. Kraaak !... Un alumetenn a oa trawalc'h da lakaat an tan da redek dre ar bern, ag ar plouz d'ar briñsad, ag ar c'heuneud d'an treujad ha d'ar c'hoad faoutet. Ha tan 'barzh pep korn àr un dro ; tan flamm, tan uhel, tan ledan é sevel. Tan da sklerijenniñ an oaled, ar c'horn-toull, mantell ar cheminal a-bezh, ha pelloc'h memp betek ar c'hredañsoù hag ar gweleoù 'barzh penn d'an dias an ti. Splannder ha gwrez àr-un-dro ! Ken tomm en un taol ma ne oa ket tu chom er c'horn-toull ! Ret e oa memp pellaat a-zoc'h an oaled !

Buan goude ec'h arrive ar re arall, ma zad, Raoul ar mevel, mamm ha mamm-gozh. Hag holl e vament d'ar gaohad-tan.

Neuze e komañse filaj Nedeleg ; ur filaj dishañval doc'h ar re arall dre ma ne veze ket c'hoariet kartoù na brochennet, na gwriziet. Dishañval ivez dre ma veze berr evit ar re a oa o soñj kemer penn hent ar vourc'h da vonet da welet c'hoari pezh 'barzh ar patro, ha da vonet da overenn hanternoz goude. Savet e veze ar gouloù el lamp, bevet ul lamp oc'hpenn er penn arall – Soñjit 'ta ! Div lamp alumet àr-un-dro ha tan flamm àr an oaled ! Ur gwir palez ! Lakaet e veze ul lien gwenn àr benn an daol hag àrnezhañ ar bara-mel, ar bara-d'ar-laezh, ar bara Nedeleg. Ha peb unan da dostaat, da droc'hiñ pep a chantellenn gaer, d'he lakaat doc'h penn ur fourchetenn ha d'he zostaat d'an tan da graziñ. Hag amannenn é teuziñ a droc'had àr ar bara krazet, é tiveriñ dre doullou er mirvig... Den ebet na rebreche deoc'h monet re zon get ho kountell en tamm amannenn. Den ebet ! Nedeleg e oa, setu.